

2.8.2. Overvejelser og lovforslag

Sundhedsministeriet udsendte i januar 1999 tre år efter lovens ikrafttræden en statusredegørelse vedrørende de forebyggende sundhedsordninger for børn og unge. Statusundersøgelsen viste bl.a., at ca. 20 % af landets kommuner pr. 1. januar 1998 ikke havde ansat nogen læge svarende til, at ca. 14 % af alle børn ikke modtog et lægeligt tilbud fra den kommunale sundhedstjeneste.

Som en konsekvens heraf ophævede et folketingsflertal ved lov om ændring af lov om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge, lov nr. 344 af 27. maj 2002, kravet om ansættelse i den kommunale sundhedstjeneste, hvorefter kommunerne fra 1. oktober 2002 fik mulighed for at indgå aftale med fx privat praktiserende læger om varetagelse af opgaver i de forebyggende sundhedsordninger, såsom forebyggende helbredsundersøgelser af børn i den undervisningspligtige alder.

Det tidligere Indenrigs- og Sundhedsministerium gennemførte i efteråret 2004 en rundspørge til samtlige landets kommuner med henblik på en status for, hvor mange kommuner der ikke opfyldte lovens krav om forebyggende helbredsundersøgelser af børn i den undervisningspligtige alder ved læge. Rundspørgen viste, at ca. 1/3 af landets kommuner stod uden læge og således ikke opfyldte lovens krav.

Statens Institut for Folkesundhed (SIF) nåede ved en kortlægning af de forebyggende sundhedsordninger for børn og unge i 2005 frem til, at 28 % af landets kommuner stod uden en fungerende lægeordning svarende til, at ca. 21 % af alle børn i den undervisningspligtige alder ikke modtog et lægeligt tilbud fra den kommunale sundhedstjeneste. Herudover var det kun 52 % af landets kommuner, der tilbød en forebyggende helbredsundersøgelse ved læge ved ind- såvel som ved udskoling.

Foreningen for Ledere af Sundhedsordninger i Danmark gennemførte i 2006/2007 en spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner. Formålet med spørgeskemaundersøgelsen var at følge op på Sundhedsministeriets statusredegørelse og SIF's kortlægning af de forebyggende sundhedsordninger. Spørgeskemaundersøgelse viste bl.a., at ca. 20 % af landets kommuner pr. 1. januar 2007 stod uden læge. Spørgeskemaundersøgelsen viste også, at 54 % af kommunerne havde vakante lægetimer.

Et stort antal kommuner har således vedvarende siden ikrafttræden den 1. januar 1996 af lov om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge ikke kunnet leve op til lovens krav. Dette på trods af, at lo-

ven giver kommunerne fleksible rammer for tilrettelæggelsen af de forebyggende lægelige helbredsundersøgelser af børn i den undervisningspligtige alder.

De forebyggende helbredsundersøgelser planlægges og afvikles allerede i dag i samarbejde med sundhedsplejersken. Herudover har sundhedsplejersken sin faste gang på skolen og skal ved funktionsundersøgelser og gennem regelmæssig kontakt med børnene afdække eventuelle almene sundhedsmæssige problemer samt ved kontakt med det enkelte barn og forældre afdække eventuelle individuelle sundhedsmæssige problemer. Såfremt sundhedsplejersken konstaterer, at et barn har behov for lægelig eller anden form for behandling, skal sundhedsplejersken på samme måde som kommunallægen formidle kontakt til relevant sagkundskab.

Erfaringer med forsøgsordninger i den kommunale sundhedstjeneste viser i den forbindelse bl.a., at der ikke er stor forskel i antallet af henvisninger af børn til fx alment praktiserende læge mellem forsøgsskoler, hvor de forebyggende helbredsundersøgelser alene varetages af sundhedsplejersker, og kontrolskoler, hvor de forebyggende helbredsundersøgelser varetages af læger. Erfaringer med forsøgsordninger viser også, at forældre og børn er trygge ved tilbud om forebyggende helbredsundersøgelser ved sundhedsplejerske alene.

På den baggrund foreslås det med lovforslaget at give kommunerne mere fleksible rammer for tilrettelæggelsen af de forebyggende sundhedsydelse for børn og unge, således at den enkelte kommunalbestyrelse får mulighed for at beslutte, hvorvidt de to forebyggende helbredsundersøgelser af børn i den undervisningspligtige alder skal udføres af en læge eller af en sundhedsplejerske.

Den øgede fleksibilitet i den kommunale opgavetilrettelse skal, set i lyset af de vedvarende vanskeligheder med at opfylde lovens krav, sikre alle børn i den undervisningspligtige alder et veltilrettelagt og fagligt betryggende tilbud om forebyggende helbredsundersøgelser fra den kommunale sundhedstjeneste.

Sundhedsplejersker er iflg. autorisationsloven forpligtet til at sikre sig de kompetencer, som er nødvendige for at varetage opgaverne fagligt forsvarligt.

Sundhedsstyrelsen udfærdiger forud for lovens ikrafttræden en anbefaling for uddannelse af sundhedsplejersker, der skal varetage de forebyggende helbredsundersøgelser af skolebørn. Anbefalingen skal sikre sundhedsplejerskerne de nødvendige faglige værktøjer til at varetage de forebyggende helbreds-